

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci navrhovateľky : **M. Ď.**, bývajúca vo V., zastúpená JUDr. J. B. D., advokátkou v P., proti odporkyňi : **A. Ď.**, bývajúca vo V., zastúpenej JUDr. K. G., advokátkou v P., **o zvýšenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp.zn. 10 C 48/2009, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2011 sp.zn. 23 Co 15/2011

t a k t o :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2011 sp.zn. 23 Co 15/2011 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 10. júna 2010 č.k. 10 C 48/2009-86 zvýšil vyživovaciu povinnosť odporkyne voči navrhovateľke zo sumy 1 500,-- Sk na sumu 100,-- € mesačne s účinnosťou od 13.10.2009, ktorú je odporkyňa povinná platiť vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 13.10.2009 do 31.5.2010 v celkovej výške 363,-- € odporkyňi povolil splácať v pravidelných mesačných splátkach vo výške 30,25 € spolu s bežným výživným k rukám navrhovateľky pod hrozbou straty výhody splátok počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku. Týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany sp.zn. 4 C 334/2008 zo dňa 18.2.2008 v časti o výživnom na navrhovateľku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Trnave uznesením z 31. marca 2011 č.k. 23 Co 15/2011-130 odvolanie odmietol. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odporkyňa je v konaní zastúpená zvolenou zástupkyňou, ktorej bol rozsudok napadnutý odvolaním doručený dňa 14.7.2010. Lehota na podanie odvolania proti predmetnému rozsudku začala plynúť dňom nasledujúcim po jeho doručení, t.j. 15.7.2010 a jej posledným 15. dňom, kedy bolo možné podať odvolanie včas bol deň 29.7.2010. Splnomocnená zástupkyňa odporkyne podala

odvolanie telefaxom dňa 30.7.2010 a zároveň aj na pošte dňa 30.7.2010, t.j. po uplynutí lehoty na podanie odvolania, teda oneskorene. Vzhľadom na to, že odvolateľka podala odvolanie oneskorene, jej odvolanie odmietol. Námietky splnomocnenej zástupkyne odporkyne o omyle na strane podateľne súdu prvého stupňa pri označovaní termínu prevzatia dotknutej zásielky – rozsudku – t.j., že k prevzatiu rozsudku došlo až dňa 15. júla 2010 a nie 14. júla 2010 ako vyplýva z doručenky, považoval za účelové aj vzhľadom na čas, kedy boli tieto námietky vznesené.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p., teda že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom ako aj, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, čo má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uviedla, že jej právna zástupkyňa prevzala rozsudok Okresného súdu Piešťany zo dňa 10.6.2010 č.k. 10 C 48/2009-86 a to osobne v podateľni prvostupňového súdu dňa 15.7.2010. Tento deň sa právna zástupkyňa zúčastnila na Okresnom súde Piešťany dvoch pojednávaní, a to o 8.30 hod. v právnej veci sp.zn. 6 C 275/2008 a o 13.00 hod. v právnej veci sp.zn. 3 C 236/2009. Prevzatie zásielok dňa 15.7.2010 má právna zástupkyňa riadne vykázané v knihe došlej a odoslanej pošty. Dňa 30.7.2010 podala odporkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v zákonnej 15-dňovej lehote odvolanie (išlo o posledný deň lehoty). Dňa 5.8.2010 právna zástupkyňa odporkyne pri vybavovaní iných záležitostí na podateľni prvostupňového súdu postrehla, že pri pošte, ktorú má u seba evidovanú ako prevzatú dňa 15. júla 2010 mal prvostupňový súd uvedený dátum prevzatia 14. júla 2010, čím nastala situácia v neprospech odporkyne a to podanie odvolania po zákonnej lehote. Uvedenú záležitosť išla právna zástupkyňa odporkyne obratom preveriť na príslušné oddelenie prvostupňového súdu, ktoré potvrdilo, že pečiatka prevzatia je 14.7.2010. O tom bol spísaný úradný záznam. Proti tomuto označeniu termínu prevzatia podala právna zástupkyňa odporkyne námietky, v ktorých uviedla dôvody a dôkazy, pre ktoré nemohlo dôjsť k prevzatiu zásielky dňa 14.7.2010. Odvolací súd svojím uznesením odmietol odvolanie odporkyne ako oneskorené a obmedzil sa na veľmi strohé odôvodnenie, že námietky právnej zástupkyne ohľadne doručovania považoval za účelové aj vzhľadom na čas, kedy boli vznesené. Je toho názoru, že uznesenie Krajského súdu v Trnave, ktoré napadla týmto dovolaním nerešpektuje zásadu v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., v ktorom absentuje „stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri

hodnotení dôkazov riadil“. Krajský súd v Trnave vôbec nevysvetlil, ako hodnotil dôkazy odporkyne predložené na preukázanie nemožnosti prevzatia zásielky dňa 14. júla 2010 a použitím spojky aj vyjadril, ako keby tu boli viaceré dôvody účelovosti námietok odporkyne avšak vyslovene uvádza iba jediný dôvod a to čas, kedy právna zástupkyňa odporkyne námietky v skutočnosti podala. Má za to, že dôkazy, ktoré predložila jej právna zástupkyňa o nemožnosti prevzatia zásielky dňa 14. júla 2010 sú relevantné a vierohodné. V prospech toho svedčí i fakt, že pečiatky, ktoré sú všeobecne zaužívané na podateľniach súdov sú manipulovateľné, t.j. je možné dátumy na nich meniť podľa potreby. Aj ľudský faktor, teda jeho zlyhanie, tu zohráva taktiež určité percento pravdepodobnosti. Pri vyhodnotení všetkých predložených dôkazov spojených s možnosťou manipulácie s pečaťou, jej nenavrátene na správny dátum, je toho názoru, že jej uznesením Krajského súdu v Trnave bola okrem tzv. inej vady (nepreskúmateľnosti rozhodnutia), odňatá možnosť konať pred súdom. K údajnej účelovosti, ku ktorej sa vyjadril Krajský súd v Trnave uvádza, že právna zástupkyňa, potom ako náhodne zistila nezrovnalosti v dátumoch, tieto ihneď namietala na príslušnom oddelení. O tomto ozname existuje úradný záznam v spise a vzhľadom k tomu, že Krajský súd v Trnave na tento vôbec nepoukazoval, dokladá do spisu jeho kópiu na účely dovolacieho konania. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie Krajského súdu v Trnave zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Navrhovateľka navrhla dovolanie odporkyne voči predmetnému uzneseniu odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti uzneseniu, je v zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu

prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení, preto prípustnosť dovolania odporkyne nemožno vyvodiť z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorý bolo odvolanie odporkyne odmietnuté, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonomnom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na odporkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia odporkyne, že

v prejednávanej veci jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/03), treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá jej prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

V predmetnom spise (č.l. 105) sa nachádza úradný záznam, z obsahu ktorého je zrejmé, že právna zástupkyňa odporkyne namieta dátum prevzatia rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 10 C 48/2009-86 dňom 14.7.2010 ako je uvedené na domácej doručenke. Úradný záznam bol spísaný 5.8.2010. Následne právna zástupkyňa odporkyne vo svojom

podaní zo dňa 4.11.2010 (vid' č.l. 119 a nasl.) argumentuje listinnými dôkazmi, že k doručeniu predmetného rozsudku došlo dňa 15.7.2010. Odvolací súd sa týmito námietkami odporkyne vôbec nezaoberal, čo je zrejmé z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keď iba konštatoval, že sú účelové „aj vzhľadom na čas, kedy boli tieto námietky vznesené“.

Odvolací súd odporkyni uprel právo na spravodlivé súdne konanie tým, že vôbec neodôvodnil námietky odvolateľky týkajúce sa odňatia možnosti konať jej pred súdom ohľadne včasnosti podania odvolania. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musí konštatovať, že v danej veci došlo k naplneniu predpokladov dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Z týchto dôvodov sa dovolací súd už nemohol zaoberať ostatnými vecnoprávnymi námietkami dovolateľky, z ktorých odporkyňa vyvodzovala opodstatnenosť jej opravného prostriedku. Neriešil preto ani otázku opodstatnenosti dovolacej námietky, že konanie je postihnuté inou vadou, a že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2012

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová